

Sadržaj

Prvi deo

Teorijske osnove trgovinskog menadžmenta (1)

1. Definisanje menadžmenta	2
1.1. Proces menadžmenta	2
1.2. Principi menadžmenta	3
2. Marketing menadžment	7
2.1. Definisanje strateškog marketing menadžmenta	7
2.2. Proces strategijskog planiranja i preduzetničko-menadžerskog odlučivanja	12
2.2.1. Principi poslovanja	12
2.2.2. Planiranje	13
2.2.3. Strategijsko planiranje	18
2.3. Organizacija menadžmenta	21
2.3.1. Proces organizovanja marketing aktivnosti	21
2.3.1.1. Svrha organizacije i organizovanja	22
2.3.1.2. Delegiranje poslova i autoriteta	24
2.3.1.3. Koordinacija marketinga sa ostalim funkcijama preduzeća	25
2.3.2. Operacionalizacija etike kompanije	26
2.3.2.1. Operacionalizacija korporativne socijalne odgovornosti	27
2.3.2.2. Operacionalizacija korporativne etičke odgovornosti	27
2.4. Kontrola i revizija marketinga	28
3. Menadžment trgovine	29

Drugi deo

Analiza i odluke (31)

1. Poslovno odlučivanje	32
1.1. Teorija donošenja odluka	34
1.2. Upravljanje razvojnim poslovanjem trgovinskog društva	35
1.3. Strategijsko pozicioniranje trgovinskog društva i proizvoda na tržištu	37
1.3.1. Strategijsko pozicioniranje proizvoda na tržištu	37
1.3.1.1. Definisanje položaja marke proizvoda na tržištu	38
1.3.1.2. Postupak pozicioniranja marke proizvoda	39
1.3.2. Strategijsko pozicioniranje trgovinskog društva	40
1.3.2.1. Opšte strategije preduzeća	40
1.3.2.2. Marketing strategije	41
1.3.2.3. Generičke tržišne strategije	42
1.3.3. Strategije pozicioniranja trgovinskog društva	43
1.3.3.1. Sadržaji pozicioniranja	43
1.3.3.2. Proces pozicioniranja	44

1.3.3.3.	Načini pozicioniranja	44
1.3.4.	Proces formulisanja marketing-strategija	46
2.	Analiitičke tehnike	48
2.1.	Analiza poslovne situacije trgovačkog društva	48
2.1.1.	SWOT - matrica	48
2.1.1.1.	Analiza snage i slabosti u internom okruženju	48
2.1.1.2.	Utvrđivanje glavnih snaga i glavnih slabosti	49
2.1.1.2.1.	Glavne snage trgovačkog društva	49
2.1.1.2.2.	Glavne slabosti trgovačkog društva	50
2.1.1.3.	Analiza resursa	50
2.1.1.4.	Analiza šansi i prepreka u spoljašnjem okruženju	51
2.1.1.4.1.	Analiza političkog sistema	51
2.1.1.4.2.	Analiza ekonomskog okruženja	52
2.1.1.4.3.	Analiza kulturne sredine	52
2.1.1.4.4.	Utvrđivanje novih šansi i mogućnosti	52
2.1.1.4.5.	Utvrđivanje prepreka	53
2.1.2.	Du Pont - analiza	53
2.1.3.	Portfolio-matrice	56
2.1.3.1.	Modeli lokacije	56
2.1.3.2.	ADL-portfolio matrica	56
2.1.3.3.	Shell-portfolio matrica konkurentske pozicije	57
2.1.3.4.	McKinsey-GE portfolio matrica „atraktivnost-snaga„	58
2.1.3.5.	BCG - bazična portfolio matrica „rast : učešće„	60
2.1.3.6.	Modifikovani BCG portfolio koncept	63
2.2.	Analiza pozicije sa stanovišta proizvod (asortiman) - tržište	65
2.2.1.	Problematiziranje koncepta životni ciklus proizvoda (asortimana)	65
2.2.1.1.	Faza uvođenja proizvoda na tržište	67
2.2.1.2.	Faza rasta prodaje	67
2.2.1.3.	Faza zrelosti proizvoda	67
2.2.1.4.	Faza opadanja prodaje	68
2.2.2.	Marketing-karakteristike proizvoda i životni ciklus	68
2.2.2.1.	Tražnja u odnosu na prirodu proizvoda	68
2.2.2.2.	Identifikovanje tražnje komplementarnih proizvoda i supstituta	70
2.2.2.3.	Objašnjenje zadataka marketinga u fazama životnog ciklusa proizvoda	71
2.2.3.	Objašnjenje oblika kriva životnog ciklusa proizvoda	72
2.2.3.1.	Predviđanje oblika i trajanje životnog ciklusa	73
2.2.3.1.1.	Tipične promene marketing varijabla tokom životnog ciklusa	74
2.2.3.1.2.	Analiza proizvodnog programa po kriteriju životnog ciklusa	76
2.2.3.2.	Marketing-strategije u fazama životnog ciklusa	77
2.2.3.2.1.	Strategije u fazi uvođenja proizvoda na tržište	78
2.2.3.2.2.	Strategije u fazi rasta prodaje	80
2.2.3.2.3.	Strategije u fazi zrelosti proizvoda	80
2.2.3.2.3.1.	Analiza tržišnih pozicija proizvođača	80
2.2.3.2.3.2.	Marketing strategija modifikacije tržišta	82
2.2.3.2.3.3.	Marketing strategija modifikacije proizvoda	83
2.2.3.2.3.4.	Marketing strategija modifikacije marketing-miksa	83

2.2.3.2.3.5.	Problemi sa proizvodima u fazi zrelosti	84
2.2.3.2.4.	Strategije u fazi opadanja prodaje	85
2.2.3.2.5.	Strateške odluke o zastarelim proizvodima	86
2.2.3.2.6.	Zaključci o konceptu životnog ciklusa proizvoda	87
2.3.	Analiza životnog ciklusa tehnologije, tražnje, potrošača i prednosti strategijskog pozicioniranja trgovinskog društva	88
2.3.1.	Životni ciklusi tražnja - tehnologije	88
2.3.2.	Analiza tehnološkog jaza (gepa)	91
2.3.3.	Analiza životnog ciklusa potrošnje u odnosu na dohodak	92
2.3.4.	Matrice horizontalnog odlučivanja	94
2.3.5.	Prednosti i efekti strategijskog pozicioniranja trgovinskog društva	98
2.3.5.1.	Klasifikacija proizvoda po kriteriju napora koje očekuju kupac u kupovini	98
2.3.5.2.	Klasifikacija s obzirom na stepen procesnosti proizvoda	100
2.3.5.3.	Klasifikacija proizvoda po kriteriju napora i rizika kupovine	101
2.3.5.3.1.	Problematiziranje Murphy-Enis modela	101
2.3.5.3.2.	Klasifikacija proizvoda u odnosu na ponašanje potrošača	102
2.4.	Analiza troškova života i budžetske linije potrošnje	103
2.4.1.	Istraživanje troškova života	103
2.4.2.	Istraživanje budžetske linije potrošnje	103
2.4.3.	Kretanje cena robe široke potrošnje	105
2.4.4.	Elementi makroekonomske politike kojom se utiče na povećanje potrošnje	105
3.	Istraživanje tržišta i marketinga sa ispitivanjem potrošača	110
3.1.	Istraživanje tržišta sa stanovišta tražnje na tržištu	110
3.1.1.	Teorijsko definisanje tržišta	110
3.1.2.	Definisanje tržišta preduzeća	111
3.1.3.	Iznažavanje mogućnosti inoviranja tržišta	112
3.1.3.1.	Orijentacija na ukupno ili na osvojeno tržište	112
3.1.3.2.	Orijentacija na tražnju	114
3.1.3.3.	Analiza tražnje u odnosu na visinu cene	117
3.1.4.	Konjunkturna istraživanja	118
3.1.4.1.	Konjunkturna klima	118
3.1.4.2.	Konjunkturna kretanja u trgovini	119
3.1.5.	Predviđanja tražnje i prodaje preduzeća	120
3.1.6.	Prognozirane očekivane tražnje ili planiranje funkcije reakcije prodaje	122
3.1.6.1.	Teorijske osnove prognozirane tražnje	122
3.1.6.2.	Analiza porodičnog budžeta	124
3.1.6.3.	Indeks maloprodajne saturacije	126
3.1.6.4.	Terotirijalni indeks kupovne moći potrošača	126
3.1.6.5.	Konjunkturne zalihe	127
3.1.6.6.	Ocena stanja privrede i tražnje za novcem	127
3.2.	Istraživanje marketinga	128
3.3.	Istraživanje razvojne faze i životnog ciklusa preduzeća	129
3.3.1.	Marketing metoda analize situacije	131
3.3.2.	Neformalno istraživanje marketinga	134
3.3.3.	Benchmarking – upoređivanje sa najboljim	135
3.4.	Ispitivanje ponašanja potrošača na tržištu	136

Planiranje trgovinskog društva (139)

1. Predviđanje ponašanja trgovinskog društva kao pretpostavka planiranja	140
1.1. Predviđanje kao pretpostavka planiranja	140
1.2. Teorijsko determinisanje ponašanja trgovinskog preduzetnika	142
1.2.1. Maksimiziranje profita društva	142
1.2.2. Maksimiziranje obima prometa	143
1.2.3. Maksimiziranje stope rasta društva	143
1.3. Odlučivanje i formiranje planskih pretpostavki	144
1.3.1. Marketing-odluka	144
1.3.1.1. Područja odlučivanja i analitičke tehnike	144
1.3.1.2. Strategijske odluke	146
1.3.1.3. Taktičke i operativne odluke	147
1.3.2. Proces formiranja planskih pretpostavki (premissa)	147
1.3.3. Elementi i proces planiranja marketinga	148
2. Strategijsko planiranje	151
2.1. Pristup strategijskom planiranju	151
2.1.1. Prednosti strategijskog planiranja	151
2.1.2. Elementi uspešnosti trgovinskog društva	152
2.2. Strateški principi planskog upravljanja	154
2.2.1. Upravljanje strategijskom pozicijom	154
2.2.2. Upravljanje strategijskim problemima	155
2.2.3. Upravljanje na bazi „slabih signala,, i „iznenađenja,,	155
2.3. Utvrđivanje kriterijuma za kreiranje plana optimalnog profita	156
2.4. Definisanje strateških planskih orijentacija	157
2.4.1. Determinisanje marketing politike	158
2.4.2. Determinisanje marketing procedura	158
2.4.3. Determinisanje marketing pravila	159
2.4.4. Determinisanje marketing standarda	159
2.4.4.1. Proces standardizacije	160
2.4.4.2. Definisanje standarda kojim se determiniše politika, strategija i taktika	161
2.4.4.3. Standardizacija procesa izvora	162
2.4.4.4. Standardizacija sistema aktiviranja outputa	163
2.4.5. Definisanje marketing izuzetaka	163
2.4.5.1. Identifikovanje razloga usled kojih može doći do odstupanja	164
2.4.5.2. Identifikovanje značaja svakog od utvrđenih razloga odstupanja	164
2.4.5.3. Koncept upravljanja izuzecima	164
3. Taktičko i operativno marketing-planiranje	166
3.1. Planiranje marketing menadžment procesa	166
3.1.1. Sažetak planova za voditelje	167
3.1.2. Prikaz aktualne planske situacije	167
3.1.3. Analiza mogućnosti i rešenja	167
3.1.4. Strategija marketinga	168
3.1.5. Program akcija	168

3.1.6.	Izveštaj o planiranom profitu	168
3.1.7.	Kontrola	168
3.2.	Taktičko marketing-planiranje	169
3.2.1.	Plan prodaje (asortimana)	169
3.2.2.	Plan sopstvene materijalne proizvodnje	169
3.2.3.	Plan razvoja sopstvene marke	170
3.2.4.	Plan i budžet marketing-miksa	170
3.2.5.	Plan prodajnih cena	170
3.2.6.	Plan sistema usluga kupcima	170
3.2.7.	Plan istraživanja	170
3.2.8.	Plan internih mera	170
3.2.9.	Plan kadrova	171
3.2.10.	Plan nabavke	171
3.2.11.	Plan logistike	171
3.2.12.	Plan finansija	171
3.3.	Operativno marketing-planiranje	171
4.	Optimizacija marketing-miksa	173
4.1.	Utvrđivanje odnosa između obima prodaje, troškova marketinga i profita	173
4.2.	Iznalaženje optimalnog odnosa ulaganja u instrumente marketinga	174
4.3.	Optimiziranje marketing budžeta	175
5.	Finansijska dimenzija strategije upravljanja trgovinskim društvom	177
5.1.	Kreiranje finansijske strategije trgovinskog društva	178
5.1.1.	Povraćaj na uložena sredstva	178
5.1.2.	Planiranje, analiza i kontrola finansijske gotovine	179
5.1.2.1.	Finansijsko upravljanje gotovinom	179
5.1.2.2.	Utvrđivanje i održavanje minimalnog salda gotovine	180
5.1.2.3.	Strategije ubrzavanja koeficijenta obrta gotovine	181
5.1.3.	Planiranje, analiza i kontrola potraživanja od kupaca	182
5.1.4.	Planiranje, analiza i kontrola finansijskog upravljanja zalihama	183
5.1.5.	Postupak testiranja i kontrole profitabilnosti marketing-ulganja	183
5.1.5.1.	Analiza pomoću praga rentabiliteta i ocena elastičnosti trgovinskog društva	185
5.1.5.2.	Analiza mogućnosti maksimiziranja profita	187
5.2.	Postupak utvrđivanja troškova marketinga	190
5.2.1.	Opšti pojmovi o troškovima	190
5.2.2.	Finansiranje troškova marketinga	192
5.2.3.	Planiranje i analiza troškova marketinga prema prodaji	193
5.3.	Primena i ocena finansijske strategije u praksi	195
5.3.1.	Sopstvena finansijska sredstva trgovinskog društva	195
5.3.2.	Finansijska ulaganja	197
5.3.3.	Finansijski aspekti rentabilnosti	197
5.3.4.	Finansijsko planiranje i kontrolisanje investicionog projekta	200
5.3.4.1.	Metodologija novčanih tokova	201
5.3.4.2.	Računovodstvena metodologija	202
5.3.5.	Analiza tokova finansijskih sredstava	203
5.3.5.1.	Dopunsko izveštavanje o tokovima sredstava	203

5.3.5.2.	Neto-i bruto princip bilansiranja novčanih tokova	204
5.3.5.3.	Izveštavanje o tokovima neto obrtnih sredstava	205
5.3.6.	Analiza bilansa stanja i bilansa uspeha	205
5.3.6.1.	Analiza bilansa stanja	206
5.3.6.2.	Analiza bilansa uspeha	208
5.3.6.3.	Analiza bilansa plaćanja	210
5.3.6.4.	Presecanje bilansa stanja i bilansa uspeha	211
5.3.7.	Merenje poslovnih efekata i rizika finansijskim leverage-om	213
5.3.7.1.	Poslovni leverage	213
5.3.7.2.	Finansijski leverage	214
5.3.7.3.	Kombinovani leverage	214
5.3.8.	Analiza strukture kapitala	215
5.3.8.1.	Tradicionalna teorija analize strukture kapitala	215
5.3.8.2.	Modigliani-Millerova teorija analize strukture kapitala	216
5.3.9.	Ocena kvaliteta ekonomije preduzeća	218
5.3.10.	Poslovno-finansijska analiza pomoću koeficijenata	220
5.3.10.1.	Utvrđivanje interne likvidnosti - solventnosti	221
5.3.10.2.	Utvrđivanje operativnog poslovnog rezultata	222
5.3.10.3.	Analiza rentabilnosti	223
5.3.10.4.	Analiza rizika	223
5.3.10.5.	Analiza poslovne ekspanzije	224
5.3.10.6.	Utvrđivanje eksterne likvidnosti	225

Četvrti deo

Organizovanje trgovinskog društva i primena marketing menadžmenta (226)

1.	Uvod u nauku o organizaciji	227
2.	Oblici organizovanosti i karakteristike savremene organizacije	229
2.1.	Osnovni tipovi organizacionih struktura	229
2.1.1.	Funkcijska organizaciona struktura	229
2.1.2.	Divizijska organizacija	229
2.1.3.	Matrična organizacija	230
2.1.4.	Organizaciona struktura sa strategijskim poslovnim jedinicama	231
2.2.	Principi restrukturiranja i izvori promena organizacione strukture	231
2.2.1.	Ciljevi i principi organizacione strukture	231
2.2.2.	Unutrašnji izvori promena	233
2.2.3.	Spoljni izvori promena	233
2.2.4.	Problemi u vezi sa organizacionim promenama	233
2.2.5.	Proces organizacijskih promena	234
3.	Kreiranje inovativne organizacione strukture	235
4.	Primena marketinga	239

Kadriranje i vođenje trgovinskog društva (241)

1. Kadrovska politika i izbor kadrova marketing sektora	242
1.1. Proces izbora kadrova	242
1.2. Proces vođenja kadrova	245
1.2.1. Obučavanje i priprema kadrova	245
1.2.2. Ocenjivanje uspešnosti zaposlenih	246
1.2.3. Nagrađivanje i unapređivanje uspešnih	247
1.3. Planiranje obrazovanja marketind kadrova	247
1.4. Proces biranja marketing-vode	248
1.5. Ocenjivanje članova marketing-tima	249
1.6. Profesionalno sagorevanje marketing-osoblja	251
2. Motivacija kao faktor efikasnosti	255
2.1. Teorija o ljudskim potrebama	255
2.1.1. Opšta teorija sistema	255
2.1.2. Opšta teorija o ljudskim potrebama	257
2.2. Teorija potrebe za uspehom, druženjem i vlašću	259
2.3. Teorija potreba u odnosu na životni ciklus	260
2.4. Teorija novac kao motivacija	260
2.5. Teorija „higijenskih„ faktora motivacije	261
2.6. Teorija motivacionih procesa	263
2.6.1. Teorija pojačavanja	263
2.6.2. Teorija očekivanja	265
2.6.3. Teorija pravičnosti	266
2.6.4. Teorija postavljanje ciljeva	266
2.7. Savremene teorije motivacija	268
2.7.1. Repetitorij teorije motivacija	268
2.7.2. Preduslovi funkcionisanja sistema motivacija	268
2.7.2.1. Informisanost	268
2.7.2.2. Osećanje pripadnosti	269
2.7.2.3. Izazov	269
2.7.2.4. Educiranost	269
2.7.2.5. Fleksibilno nagrađivanje	270
2.7.3. Teorija timskog rada	270
2.7.3.1. Šta je timski rad?	270
2.7.3.2. Timski radi dobar vođa	271
2.7.3.3. Načelo poznavanja podređenih	271
2.7.3.4. Nečelo kreativnosti podređenih	272
2.7.3.5. Princip rešavanja problema podređenih	272
2.7.3.6. Načelo suzdržavanja od komunikacije bez argumenata	272
2.7.4. Teorija o nejednakosti	273
3. Poželjne sklonosti zaposlenih u trgovini	275
3.1. Prodaja je „zanat,, i umeće	275
3.2. Uklanjanje prepreka i ograničenja koja utiču na dostizanje visokih rezultata prodaje	276
3.3. Proces promovisanja i razvijanja vrliha savremenog prodavca	277

Kontrola i revizija marketinga trgovinskog preduzeća (284)

1. Pristup kontroli marketing-aktivnosti	285
1.1. Proces kontrole	285
1.2. Vrste kontrole	286
1.3. Područja kontrole	287
1.4. Strateška kontrola	288
2. Određivanje mera za ocenu efikasnosti marketing poslovanja	290
2.1. Uspostavljanje kriterijuma kontrole	290
2.2. Identifikovanje centara odgovornosti kao osnovne jedinice kontrole	291
3. Analiza i kontrola kulture i etičnosti kompanije	293
3.1. Analiza i kontrola korporativne socijalne odgovornosti	293
3.2. Analiza i kontrola korporativne etičke odgovornosti	294
4. Postupak kontrole marketing-strategija	296
4.1. Ocena efikasnosti marketinga	296
4.2. Provera marketinga	297
4.3. Nalazi i preporuke marketing-kontrole	299
Literatura	301